

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

AKTUALI PRAKTIKA CIVILINĖSE BYLOSE

2025 m. gruodžio mėn.

1. CIVILINĖ TEISĖ

Dėl prievolės, susijusios su akcizais apmokestinamomis prekėmis, tinkamo vykdymo

Aptariamoje byloje susiklostė situacija, kai ieškovė buvo priversta sumokėti 105 976 Eur akcizų mokesčių už atsakovės prekes, nes atsakovė nepateikė būtinų duomenų muitinės procedūrai užbaigti. Byloje akcizais apmokestinamos prekės buvo gabenamos iš ieškovės sandėlio Lietuvoje į Turkiją, o prekėms, priklaususioms atsakovei, buvo taikomas akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimas.

Lietuvos apeliacinis teismas (toliau – LAPT) pažymėjo, kad mokestinės prievolės laikomos tinkamai įvykdytomis (tokiu atveju akcizų mokėti nereikia), kai gaunamas patvirtinimas, kad akcizais apmokestinamos prekės yra gautos paskirties vietoje. Priešingu atveju, jeigu toks patvirtinimas negaunamas, privaloma už prekes apskaičiuotus akcizus deklaruoti ir juos sumokėti. Šiuo atveju nebuvo įvykdyti Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo (toliau – Akcizų įstatymas) 15 straipsnio 8 dalies reikalavimai, pagal kuriuos prekių gabenimas būtų laikomas pabaigtu. Dėl to Lietuvos muitinė nepatvirtino prekių eksporto fakto, o Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, remdamasi Akcizų įstatymo 15 straipsnio

9 dalimi, pareikalavo, kad ieškovė deklaruotų ir sumokėtų akcizų mokesčius už prekes.

Taigi, perdavus prekes faktiniam prekių vežėjui ieškovės akciziniame sandėlyje, atsakovės įsipareigojimai ir atsakomybė ieškovei nesibaigė, nes pagal muitinės tarpininko sutartį atsakovė įsipareigojo užtikrinti, jog prekės bus gabenamos tokiu būdu, kad būtų tinkamai atliktos visos muitinės procedūros ir pateikti visi dokumentai, reikalingi procedūrų užbaigimui įforminti. Tačiau šios pareigos atsakovė neįvykdė ir dėl to iš jos pagrįstai priteistas žalos atlyginimas.

Lietuvos apeliacinio teismo 2025 m. gruodžio 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-484-516/2025](#), 32, 34, 40 punktai

Dėl pagrindo (griežtai smerktinų geros moralės požiūriu veiksmų) panaikinti dovanojimą aiškinimo

LApT sprendė, ar atsakovo atlikti veiksmai (piktnaudžiavimas ieškovės (atsakovo motinos) pasitikėjimu, ieškovės patikėtų lėšų (ne tų, kurios buvo padovanotos) naudojimas asmeniniams poreikiams, pavyzdžiui, atsiskaityti degalinėse, automobilių detalių, alkoholinių gėrimų parduotuvėse, notarams), gali būti vertinami kaip griežtai smerktini geros moralės požiūriu. LApT padarė išvadą, kad tai, jog motina sūnui patikėjo valdyti lėšas, kurių daugumą jis

panaudojo ne ieškovės, bet savo interesais, nelaikytina tokiu apdovanotojo elgesiu, kuris būtų griežtai smerktinas geros moralės požiūriu. Taigi, LAPT padarė išvadą, kad nėra pagrindo panaikinti dovanojimo sutarties vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.472 straipsnio 1 dalimi.

LAPT taip pat pažymėjo, kad tai, jog, ieškovei (motinai) dovanojant atsakovui (sūnui) 100 000 Eur banko mokėjimo nurodymu, šio mokėjimo paskirtyje buvo įrašyta „Dovanojimas būsto pirkimui“, nesudaro pagrindo šios sutarties kvalifikuoti kaip dovanojimo su sąlyga sutartį (CK 6.467 straipsnio 1 dalis). Kad sutartis būtų kvalifikuojama kaip dovanojimas su sąlyga, sąlyga turi būti patvirtinta notarine tvarka.

Lietuvos apeliacinio teismo 2025 m. gruodžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2A-508-912/2025](#), 44, 52 punktai

2. CIVILINIO PROCESO TEISĖ

Dėl protokolinės teismo nutarties, kuria iš karto po parengiamojo teismo posėdžio pereita į žodinį bylos nagrinėjimą, skundžiamumo

Aptariamoje byloje kilo ginčas dėl teisės apskųsti parengiamojo posėdžio metu priimtą protokolinę (žodinę) nutartį nagrinėti bylą nedalyvaujant atsakovei ir pereiti prie bylos nagrinėjimo iš esmės.

LApT pažymėjo, kad Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse (toliau – CPK) tiesiogiai nenumatyta galimybė atskiruoju skundu apskusti tokią nutartį (CPK 231 straipsnio 5 dalis), todėl reikia įvertinti, ar tokia protokolinė (žodinė) nutartis užkerta galimybę tolesnei bylos eigai. LApT vertinimu, nėra pagrindo konstatuoti, kad dėl teismo protokolinės (žodinės) nutarties nagrinėti bylą nedalyvaujant atsakovei ir pereiti prie bylos nagrinėjimo iš esmės susidarė procesinės kliūtys atsakovei toliau dalyvauti byloje, pareikšti poziciją byloje svarbiais klausimais, be kita ko, dėl taikos sutarties sudarymo galimybės. Be to, motyvai, kuriais atsakovė reiškia nesutikimą su minėta protokoline (žodine) nutartimi, gali būti įtraukti į apeliacinį skundą dėl galutinio byloje priimto sprendimo (CPK 334 straipsnio 3 dalis). Taigi, protokolinė (žodinė) nutartis neužkirto kelio tolesnei bylos eigai, todėl ji negali būti apeliacinio apskundimo objektas.

Lietuvos apeliacinio teismo 2025 m. gruodžio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-941-790/2025](#), 13–15 punktai.

3. NETEISĖTAS VAIKO IŠVEŽIMAS NUOLATINIAM GYVENIMUI Į UŽSIENIO VALSTYBĘ

Dėl prašymo grąžinti vaiką, kai yra pagrindas manyti, kad vaikas išvežtas į kitą valstybę, atmetimo

1980 m. Hagos konvencijos dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų (toliau – Hagos konvencija) 12 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad jei valstybės, į kurią kreipiamasi, teismo ar administracinė institucija turi pagrindo manyti, jog vaikas išvežtas į kitą valstybę, ji gali sustabdyti bylos nagrinėjimą arba atmesti prašymą grąžinti vaiką.

LApT atkreipė dėmesį, kad Hagos konvencijos aiškinamajame rašte pažymima, jog 12 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata yra grindžiama procedūrinės ekonomijos sumetimais, pagal kurią su byla susipažinusios institucijos gali sustabdyti procesą arba atmesti prašymą, jeigu jos pagrįstai mano, kad vaikas išvežtas į kitą valstybę. Priežastys, dėl kurių jos gali priėti prie tokios išvados, straipsnyje nenurodytos, todėl jos priklauso nuo atitinkamos valstybės vidaus teisės.

Taigi, LApT vertinimu, aiškinamajame rašte akcentuojamas proceso ekonomiškumo principas ir teismo diskrecija leidžia kiekvienu konkrečiu atveju nuspręsti, ar sustabdyti bylą dėl esančių priežasčių, ar

atmesti prašymą. Tačiau teismas prioritetą turėtų suteikti bylos sustabdymui ir išsamesnio tyrimo atlikimui, bet ne prašymo atmetimui. Tik tuo atveju, kai teismas, atlikęs išsamesnį tyrimą, įsitikina, kad vaikas buvo išvežtas iš Lietuvos Respublikos į kitą valstybę ir šiuo metu jo nėra Lietuvoje bei nėra duomenų, jog vaikas bus sugražintas, galima taikyti Hagos konvencijos 12 straipsnio 3 dalį ir atmesti prašymą.

Lietuvos apeliacinio teismo 2025 m. gruodžio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-1072-790/2025](#), 29–30 punktai

4. NEMOKUMO TEISĖ

Dėl informavimo apie bankroto bylos iškėlimą elektroninėje erdvėje veiklą vykdančiai bendrovei, esant dideliame kreditorių skaičiui

Didelis kreditorių skaičius neatleidžia pareiškėjo nuo įstatyme nustatyto imperatyvo įvykdymo. Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – JANĮ) 8 straipsnio 1 dalyje tiesiogiai nurodyta, kad turi būti gautas patvirtinimas apie elektroniniu būdu išsiųsto pranešimo gavimą, o šalių susitarimu negalima paneigti specialiojo įstatymo imperatyvių nuostatų. Sutartyje suderėta bendravimo ir informavimo tvarka taikytina tik sutartyje numatytais atvejais, tačiau negali būti taikoma oficialiam

pranešimui, kuriuo inicijuojamas nemokumo procesas pagal JANĮ.

LApT taip pat pažymėjo, kad esant neordinarinei situacijai, kai bendrovė veiklą vykdė tik elektroninėje erdvėje, jos santykiai su klientais (kreditoriais) buvo išimtinai virtualūs, kai tokių kreditorių skaičius yra ypač didelis, jie reziduoja skirtingose valstybėse, po to, kai pareiškėjas išnaudotų galimybes gauti realų kreditorių patvirtinimą apie elektroninio pranešimo dėl bendrovės bankroto proceso inicijavimo gavimą, ir jam pateikus teismui apie tai įrodymus, vadovaujantis protingumo ir ekonomiškumo principais, JANĮ 8 straipsnio 1 dalies reikalavimus atitinkančiu galėtų būti laikomas techninis patvirtinimas apie pranešimų, siųstų kreditoriams elektroninių ryšių priemonėmis, įteikimą. Tokiu atveju teismui turėtų būti pateikti įrodymai, patvirtinantys, kad siūsti pranešimai pasiekė kreditorių aktyvias paskyras ar jų pašto dėžutes.

Lietuvos apeliacinio teismo 2025 m. gruodžio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-1042-854/2025](#), 34, 37–38 punktai

Dėl atsisakymo priimti pareiškimą, kai bendrovės vadovas inicijuoja nemokumo bylos iškėlimą kaip kreditorius

LApT nurodė, kad juridinio asmens vadovo pareiga inicijuoti nemokumo procesą, jeigu juridinis asmuo yra nemokus, įtvirtinta JANĮ 5 straipsnio

1 punkte. Pagal JANĮ 6 straipsnio 2 dalies 2 punktą juridiniam asmeniui tapus nemokiam, juridinio asmens vadovas privalo nedelsdamas inicijuoti nemokumo procesą. Juridinio asmens vadovas privalo laiku tinkamai reaguoti į įmonės nemokumą. Taigi, būtent bendrovės vadovas yra subjektas, turintis pareigą laiku inicijuoti nemokumo procesą juridiniam asmeniui, kurios tinkamas įgyvendinimas reglamentuojamas JANĮ 8 straipsnyje.

LApT vertinimu, ši pareiga apima ne tik pareiškimo dėl nemokumo bylos iškėlimo pateikimą laiku teismo bankroto procedūros atveju, bet ir tinkamą CPK ir JANĮ įtvirtintų procesinių pareigų, tarp jų ir išankstinės ginčo sprendimo tvarkos, laikymąsi, vykdymą, kurio negali būti siekiama išvengti bendrovės vadovui kreipiantis dėl bankroto bylos iškėlimo kaip kreditoriui.

Lietuvos apeliacinio teismo 2025 m. gruodžio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-1096-881/2025](#), 19 punktas

Dėl laiduotojo reikalavimo patvirtinimo bankroto byloje

LApT pažymėjo, kad laiduotojas įgyja reikalavimo teisę į skolininką tik tuomet, kai faktiškai įvykdo prievolę kreditoriui (CK 6.83 straipsnio 1 dalis). Iki tol teismas negali patvirtinti tokio asmens reikalavimo bankroto byloje, nes jis nėra kreditorius.

Lietuvos apeliacinio teismo 2025 m. gruodžio 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-1108-407/2025](#), 14–15 punktai

Dėl teismo galimybės spręsti dėl bankrutuojančios įmonės galimybės vykdyti ūkinę komercinę veiklą likvidavimo laikotarpiu

LApT teigimu, tai, kad JANĮ 63 straipsnio 2 dalyje nustatyta, jog sprendimą dėl ūkinės komercinės veiklos vykdymo priima kreditorių susirinkimas, nesudaro pagrindo manyti, kad kreditorių susirinkimui priimant nurodytą sprendimą siūlymas tęsti likviduojamo juridinio asmens ūkinę komercinę veiklą neturėtų būti pagrįstas jo naudingumo įvertinimu, kurį priklausomai nuo bankroto bylos proceso stadijos (procedūros) atlieka ir teismas.

Pradėjus juridinio asmens likvidavimo etapą, bendrovės sandoriai gali būti tęsiami tik dėl jų naudingumo nusprendus teismui (JANĮ 83 straipsnio 4 dalis), nepaisant to, kad kreditorių susirinkimas sprendžia dėl ūkinės komercinės veiklos vykdymo. Taigi, prerogatyva spręsti dėl bendrovės nemokumo administratorės pateikto prašymo leisti sudaryti sandorius atsakovės likvidavimo procese (ne)tenkinimo tenka teismui, nepriklausomai nuo kreditorių išreikštos valios kreditorių susirinkime.

Lietuvos apeliacinio teismo 2025 m. gruodžio 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-1124-450/2025](#), 21, 22 punktai

Dėl atskaitomų išlaidų pardavus įkeistą turtą (JANĮ 98 straipsnis)

LApT pažymėjo, kad kreditorių susirinkimas nustato JANĮ 98 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytą išlaidų sumą (apskaičiuojamą pagal šio straipsnio 2 dalyje nustatytą tvarką), tačiau ne JANĮ 98 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytas dėl įkeisto turto turėtas bankroto proceso administravimo išlaidas. Kreditorių susirinkimas iš esmės sprendžia, kokia turi būti konkreči likusių bankroto administravimo išlaidų, atskaičius JANĮ 98 straipsnio 1 dalies 1 punkto išlaidas, dalis (JANĮ 98 straipsnio 1 dalies 2 punktas) ir kintamojo atlygio nemokumo administratorei dalis (JANĮ 98 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Išsprendus šiuos klausimus, gaunama bendra hipotekos kreditoriaus mokėtina bankroto proceso administravimo išlaidų suma, apimanti ir JANĮ 98 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose nurodytas išlaidas (jų dalį).

Kad būtų galima nustatyti (apskaičiuoti), kokią konkrečią bankroto proceso administravimo išlaidų sumą pagal JANĮ 98 straipsnį hipotekos kreditorius turi padengti, prieš tai būtina įvertinti, kokia iš viso yra bendra bendrovės bankroto proceso metu patirta

administravimo išlaidų suma, ir neperžengiant šios sumos ribų yra sprendžiama dėl konkrečių hipotekos kreditoriaus atlygintinų išlaidų dydžio ir dėl to, ar ši bankroto proceso administravimo išlaidų suma atitinka patvirtintą bankroto proceso administravimo išlaidų sąmatą, jos neviršija, o jeigu viršija, ar tam buvo gautas kreditorių susirinkimo pritarimas ir (ar) jos patvirtintos teismo (JANĮ 75 straipsnis).

Lietuvos apeliacinio teismo 2025 m. gruodžio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. [e2-1094-567/2025](#), 50, 53 punktai

Pastaba. Lietuvos apeliacinio teismo apžvalgoje pateikiamos neoficialios procesinių sprendimų santraukos, parengtos tik siekiant informuoti. Apžvalgoje naudojama Artūro Jendovickio nuotrauka.

Parengė Lietuvos apeliacinio teismo
Teismų praktikos skyrius
Gedimino pr. 40, LT-01503 Vilnius
Tel. 0 706 63 685
apeliacinis@apeliacinis.lt
www.apeliacinis.lt

Vilnius, 2026 m.